VIIKONVAIHDE

VIIKON ÄLÄHDYS

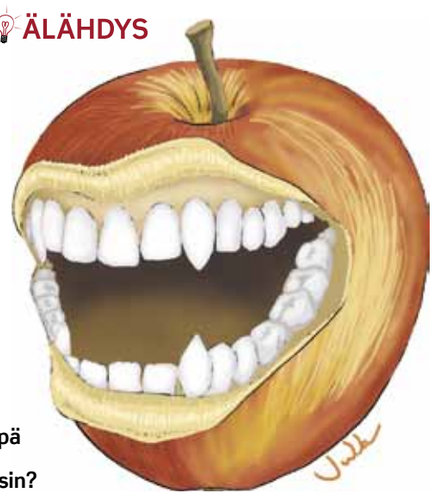

Liian ison palan haukkaamisesta yleensä selviää,

mutta entäpä jos pala haukkaa ensin?

PÄHKINÄ

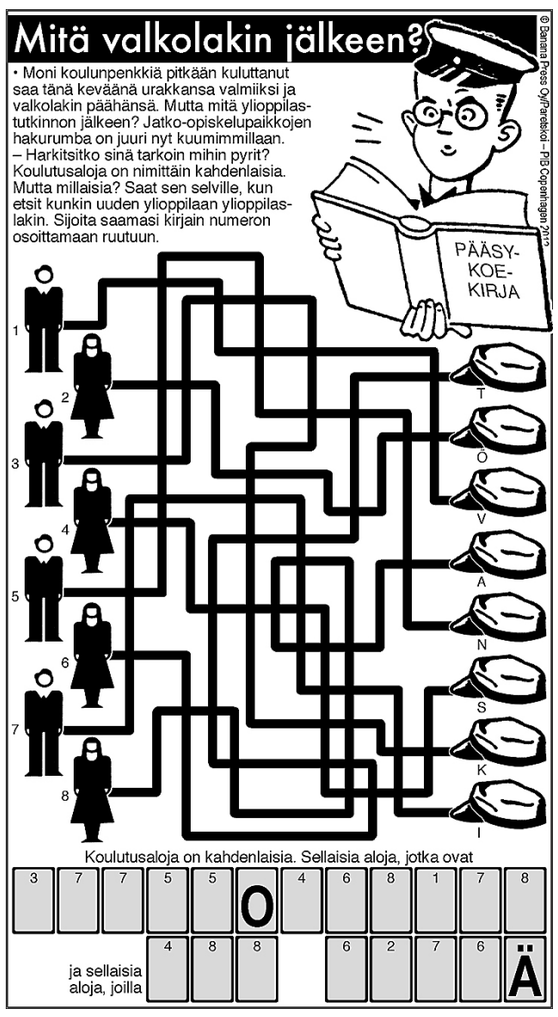

SUDOKU

Taso: Helppo

	1			6	5			2
9	2			8	4			
								5
			8		7			
		7	3		6			
	4		1				6	3
2			4					1
	8		5		2		3	9
1	3						5	

Sudoku-tehtävän 331 ratkaisu.

1	6	8	4	2	7	5	3	9
3	4	7	9	5	1	6	8	2
2	5	9	8	6	3	1	7	4
6	7	3	5	4	2	8	9	1
9	8	5	7	1	6	2	4	3
4	1	2	3	9	8	7	6	5
7	9	1	2	8	4	3	5	6
8	2	4	6	3	5	9	1	7
5	3	6	1	7	9	4	2	8

Tehtävä numero 332.

Täytä ristikko siten, että jokaisella pysty- ja vaakarivillä (ja paksuilla viivoilla rajatuissa 3 x 3 laatikoissa) on jokainen luku yhdestä yhdeksään. Kerran ja vain kerran! Apua Sudokun ratkaisuun osoitteessa: www.sudoku.org.uk

© 2006 Michael Mepham. Distributed by Tribune Media Services. All rights reserved.

EDELLISEN RISTIKON RATKAISU

	K	U	O	S	I	T			V	I	S	A		P	O	M	O		T	R	A	P			
T	A	P	I	O		O	R	H	I		O	H	R	A		U	S	V	A		S	E	K	Ä	
A	T	E	N	E	U	M		A	R	K	I	T		R	A	O	T		S	I	E	L	U		
A	S	I	A	T		U	H	R	I		T	I	L	A		D	E	M	O		P	O	I	S	
S	E	N	S	A	A	T	I	O	T		O			T	E	I	R		K	A	A	K	K	O	
							R	A	T	I	T			I		K	I	V	A		J	A	A	K	
							T		I			H	I	I	V	A		E	S	I	A	S	T	E	
							T	I	M	P	P	A		S	I	S	A	R		D				R	
							Ä	K	E	Ä		U	K	I	T			A	S	E	T	O	N	I	
							Ä	I	T	I		T	E	L	A				T	A	U	S		M	
								V		S			H	I	M	O	I	T	A		R	O	K	A	
							S	A	K	S	M	A	N	N	I		S	A	R	D	I	I	N	I	
							E	N	Ä	Ä		T	O	N	I		L	A	T	I	S	T	U	S	
							E	H	K	Ä		S	U	U	N	N	A	T	T	O	M	U	U	S	
							M	A	I	N	I	O	S	T	I		M	A	I	N	O	S	T	I	

Viininpunainen tupsu kuuluu ammattikorkeakoulun lakkiin, harmaa merkonomille ja sininen lähihoitajalle.

Ylioppilaslakin vuoreen on kiinnitetty nimikointipohja, jonne voi kirjoittaa nimen ja päivämäärän.

JANNE NOUSIAINEN

Tarja Jääskeläinen viimeistelee kevään viimeisiä valkolakkeja.

Fredriksonin hattu kruunaa valmistuvan nuoren

Jyväskylässä valmistetaan niin ylioppilaiden kuin ammattiin valmistuvien lakit yhä käsityönä. Tekijäjoukko ikääntyy, joten uusia osaajia tarvitaan.

JYVÄSKYLÄ (MT)
Tuhannet ylioppilaat painavat taas huomenna lauantaina valkolakit päähänsä. 90 prosenttia näistä lakeista on valmistettu käsityönä Jyväskylässä.

”Yleensä puhutaan vain ylioppilaslakeista, mutta valmistamme täällä yhteensä 16:ta erilaista lakkia. Eniten menee tietenkin sitä perinteistä valkolakkia ja sen erilaisia maakuntaversioita”, kertoo Fredriksonin Jyväskylän yksikön vastaava **Pirjo Lemetyinen**.

Fredrikson valmistaa vuosittain 29 000 ylioppilaslakkia ja noin 6 000 muuta valmistumislakkia.

”Kaunein lakki on mielestäni lähihoitajan sinivalkoinen lakki”, esittelee Lemetyinen.

Vuonna 1887 perustetun Fredriksonin omistaa nykyään suomalainen M.A.S.I. company. Kaikki Fredriksonin ylioppilaslakit valmistetaan edelleen Suomessa. Muut saman tuotemerkin lakit valmistetaan Virossa.

”Nettikauppa on tuonut jonkin verran kilpailua. Esimerkiksi Tanskassa on vanhoja, perinteisiä lakintekijöitä, joilta saa nykyään netin kautta tilattua.”

Hiusmuoti näkyy hatun koossa

Fredriksonin ylioppilaslakkien peruskoot ovat 52–65. Eniten myydään kokoa 57.

Taukojumppa pitää paikat vetreinä. Kuvassa jumppaavat vasemmalta Vuokko Hokkanen, Tarja Jääskeläinen, takana Maija Puttonen, Seija Tikka sekä Terhi Ritvanen.

”Pään koko ei liity millään tavalla siihen onko ihminen laiha tai lihava. Se riippuu kallon koosta ja muodosta.”

Ylioppilaslakkia valitessa on otettava huomioon myös kampaus.

”Kun rastat tulivat muotiin, emme osanneet lainkaan valmistautua siihen, että kokoja 64 ja 65 meni todella paljon.”

Tuorein nuorten miesten muoti on ajaa hiukset kokonaan pois.

”Tänä keväänä onkin myyty poikkeuksellisen paljon pienikokoisia hattuja.”

Uusi ilmiö on myös vanhojen ylioppilaslakkien korjauttaminen. Fredriksonin hattutehtaalle saapuu vuosittain useita ylioppilaslakkeja restauroitavaksi.

”Elämän jäljet jätetään, mutta esimerkiksi koiran pureskelema lippa voidaan vaihtaa uudeksi. Tänä vuonna oli ensimmäisen kerran sellainen tapaus, että nuori haluaa käyttää omissa ylioppilasjuhlissa oman isoisänsä ylioppilaslakkia 40-luvulta. Puhdistimme vanhan lakin hänelle.”

Keski ikä jo 58 vuotta

Fredriksonin ylioppilaslakit tullaan valmistamaan Suomessa jatkossakin.

”Omistaja on linjannut, että tämä osa tuotantoa halutaan pitää kotimaassa. Meillä on täällä hyvä ammattitaitoinen ryhmä, jossa jokainen työntekijä osaa jokaisen työvaiheen ja pystyy tarvittaessa vaihtamaan paikkaa koska tahansa.”

”Tämä ryhmä osaa tehdä myös virkalakkeja, kuten esimerkiksi kadettien lakit. Paljon valmistusta on päätynyt kuitenkin ulkomaille, kuten myös suurin osa Puolustusvoimien tilauksista.”

Kaikki työntekijät ovat naisia. Yksi on valmistanut ylioppilaslakkeja jo 40 vuoden ajan.

”Tulevaisuuden haaste on ikä. Tämän porukan keski-ikä taitaa olla jo 58 vuotta eli uutta väkeä pitää rekrytoida pian.”

Työ on raskasta ja yksitoikkoista.

”On tärkeää, että työntekijät ovat monitaitoisia. Työn kiertoa tehdään päivittäin. Näin kukaan ei istu samassa asennossa tekemässä samaa liikettä koko työpäivää.”

STINA HAASO

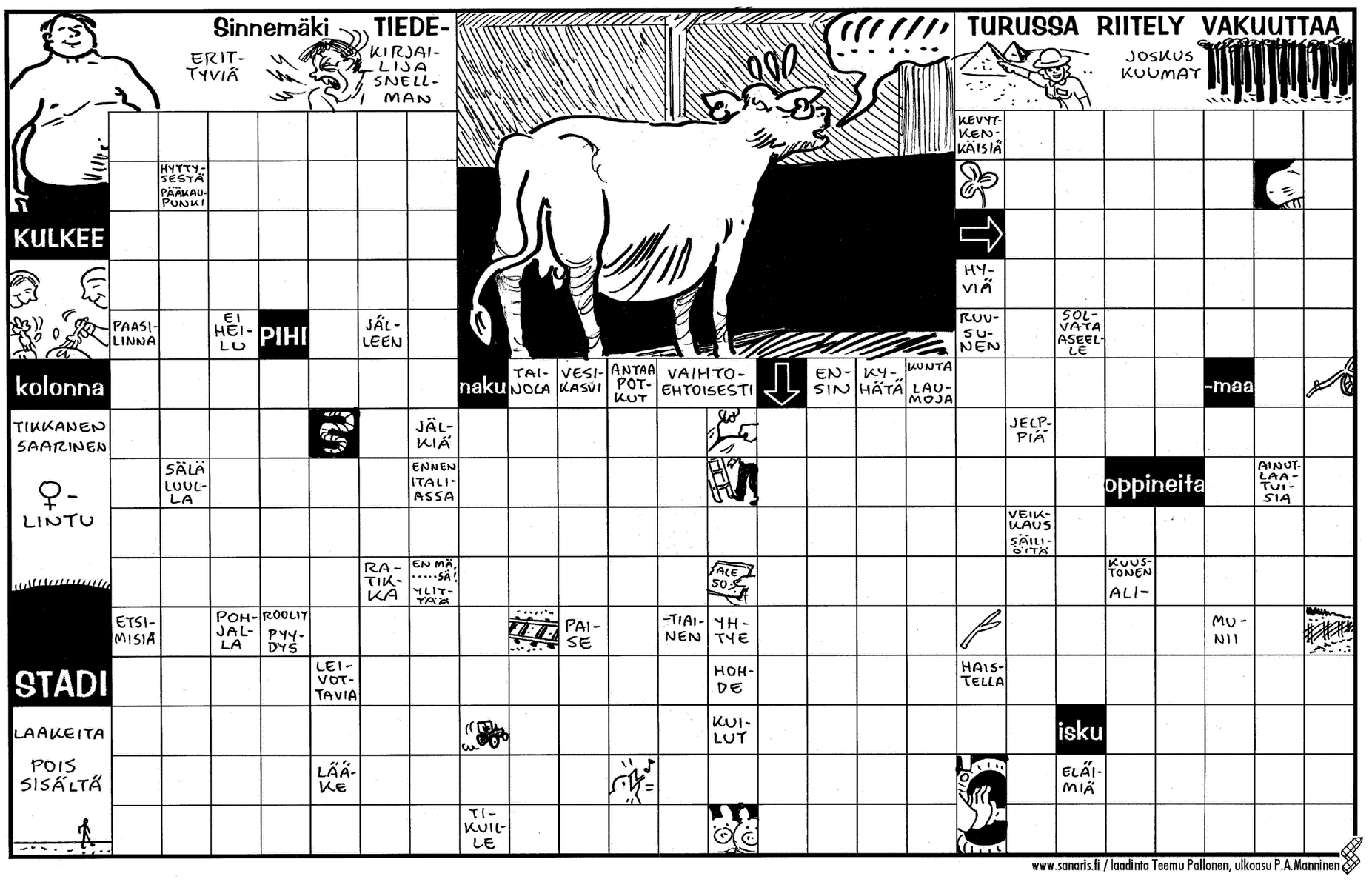

www.sanaris.fi / laadinta Teemu Pallonen, ulkoasu P.A.Manninen